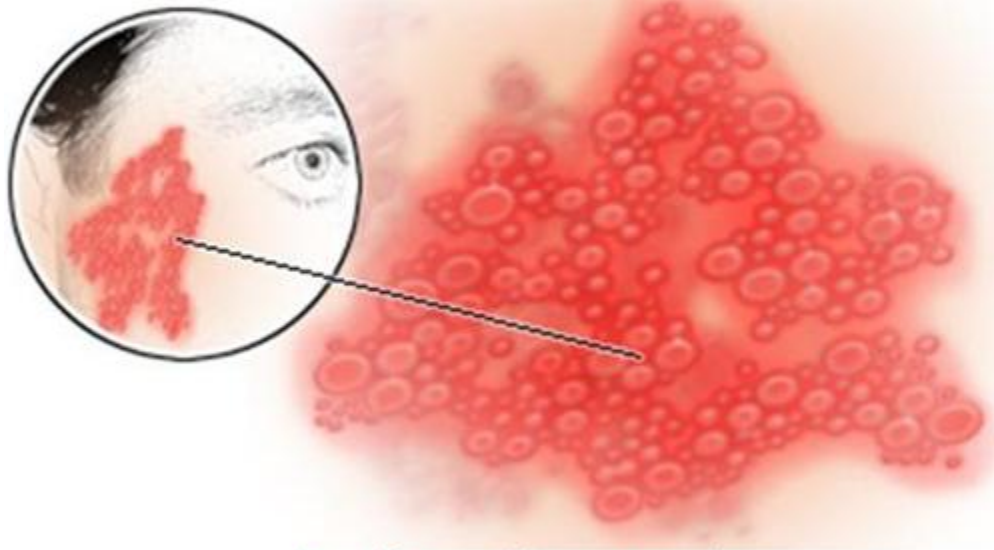

Bệnh giời leo (herpes zoster virus)

Shingles (Herpes Zoster)

<http://baomai.blogspot.com/>
BaoMai

Ở Việt Nam, chẳng cứ người bình dân ít học, mà ngay người học thức đầy bồ, nếu thấy trên cổ, trên mặt, trên lưng, bắp vế, bắp tay, thậm chí cả khu “tam giác quý” của mình, xuất hiện một vết đỏ hơi sần sùi mụn cám. Ban đầu còn tưởng bị côn trùng đốt hoặc nổi mề đay nhưng thấy vết đỏ nọ không lặn, mụn cám phồng dần, không ngứa mà lại đau nhức, họ biết ngay đã bị giời leo. Thay vì đi bác sĩ, họ lại tìm tới thầy khoán. Chung quanh việc chữa bệnh giời leo bằng cách khoán, có nhiều điều “hơi bị lạ”.

<http://baomai.blogspot.com/>
BaoMai

Thầy "khoán" chữa bệnh

Từ thầy khoán...Khoán: hiểu nôm na là giao phó, lãnh nhận trọn vẹn (trong nghĩa bán khoán, nhận khoán, mua khoán). Trong bệnh giời leo (cả bệnh quai bị) khoán có nghĩa là "rào" vùng bị đau lại, không cho bệnh "dời" hay "leo" sang chỗ khác. Khi con bệnh đến xin khoán, nếu thấy vết đỏ chưa lan rộng, mụn chưa chảy nước, người bệnh chưa bị những cơn đau nhức dữ dội hành hạ thì có nghĩa mới bị một tuần đổ lại, và cơ may chữa lành bệnh là trăm phần trăm, thầy khoán sẽ dùng vôi ăn trầu (hay mực tàu) vẽ một vòng tròn quanh vết đỏ để phong tỏa "giời". Quá trình chữa bệnh diễn ra chừng một phút, không đau đớn, không va chạm, không uống thuốc, dán bùa, quất roi dâu như kiểu trục bệnh của thầy pháp.

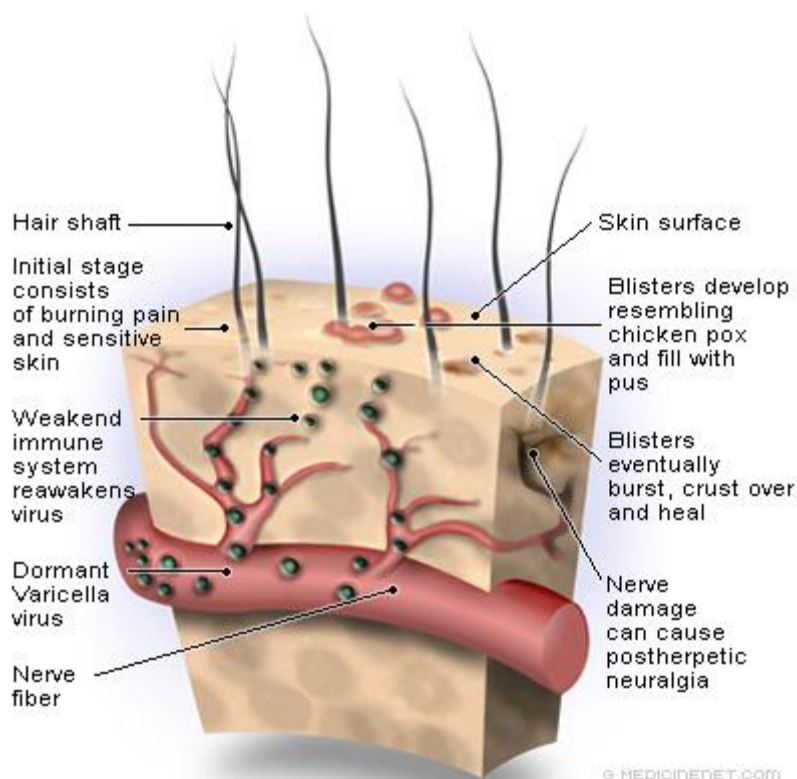
Người chữa chỉ đơn giản đốt ba nén nhang, bảo người bệnh nhắm mắt lại, quơ nhang vẽ ngoằn ngoèo trước vết đau, đọc lầm thầm vài câu gì đó, rồi ngậm một nhúm bột trắng (là gạo và nếp giã chung) nhắm thẳng những vết sưng đỏ trong vòng khoán thối phù phù. Thầy thổi xong, người bệnh ra về. Tối mai, tối mốt đến khoán tiếp. Đủ ba tối thì thôi. Vết đỏ bớt sưng tấy, chuyển từ màu đỏ sang đỏ sẫm, rồi thâm đen. Các mụn khô mặt, tróc vẩy. Bệnh lui dần, hết hẳn.

Để tạ thầy, thường con bệnh mua đĩa trái cây hay trà bánh cúng tổ. Cũng có người “bỏ bao thư” nhưng chỉ năm ba chục ngàn gọi là. Nói về những khoản thu nhập ít ỏi,

thất thường này, thầy Ba Nghĩa ở Tân Uyên- Bình Dương cho biết hai mươi tám năm làm thầy khoán giời leo, khoán quai bị, chữa trật khớp tay chân hầu như thầy chỉ “ăn hương ăn hoa” là chính. Ai làm thầy khoán cũng đều vậy, chẳng riêng thầy, nghĩa là phải mưu sinh bằng nghề khác, còn khoán chỉ coi là duyên, là nghiệp chứ không phải nghề. Người làm thầy khoán, lúc thọ giáo với sư phụ, phải thề không ăn tiền, không lợi dụng người bệnh. Nếu làm trái lời thề, sẽ tự nhiên bị “phế võ công”. Lý giải nguyên nhân gây bệnh giời leo, dân gian đều bảo tại con giời - một loài côn trùng phát lân tinh giống đom đóm nhưng chỉ nhỏ cỡ đầu tăm - gây ra. Chặt tối, giời bay kiếm ăn, quẹt trúng quần áo phơi ngoài trời. Lỡ mặc phải quần áo bị giời quẹt trúng này đương nhiên bị bệnh giời leo (có lẽ vì thế, ở thôn quê, người ta không phơi đồ ban đêm).

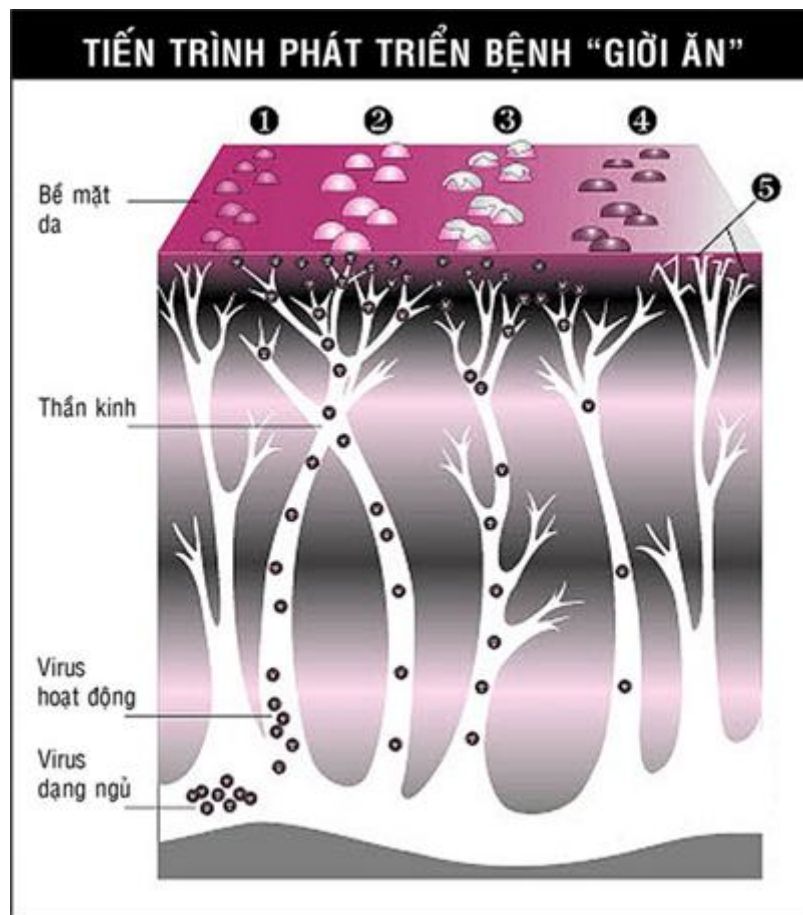
Varicella virus

Một nữ bệnh nhân, kể viết bài gặp ở chỗ thầy Ba Nghĩa, kể thoát đầu nghi bị giời leo nhưng mới xin được việc làm, không dám nghĩ đi trị bệnh, sợ mất việc, đành ở nhà, ai chỉ gì làm đó. Từ giã đậu xanh, giã lá chùm ruột đắp chỗ đau, tới "âm thầm" viết tên tuổi vô lá mướp đắng, gói kín, không nói cho ai hay, lén giắt dưới ông táo. Rốt lại, sau mười bữa, vết giời leo từ bụng lan ra sau lưng. Lan tới đầu nhức kêu trời tới đó. Khi người nhà chở chị tới xin khoán, xem vết thương xong, thầy Ba Nghĩa thở dài. Người nhà lo lắng hỏi, chữa được không thầy. Thầy Ba nói mát, sao không đợi giời chạy giáp vòng luôn hằng tới. Chạy giáp vòng thì sao? Thì chết chứ sao! Kinh nghiệm

cho thấy, mới phát bệnh giời leo mà khoán ngay thì hết dễ dàng. Nếu bệnh đã phát kịch liệt, “giời” chạy lung tung, các dây thần kinh bị thương tổn nặng, việc chữa trị sẽ rất khó khăn, lâu lặc, thậm chí không tác dụng. Tân Uyên, Tân Ba, Thành Hội, người chết vì giời leo thỉnh thoảng vẫn có...

Nói tóm lại, giời leo là bệnh quái ác, không nên coi thường. Người bị giời leo một lần rồi chưa chắc được miễn nhiễm. Đang chữa giời leo bằng cách khoán, phải kiêng ăn “đồ phong” như tôm cua, thịt bò. Đặc biệt, không được viếng đám ma. Cũng không nên phối hợp vừa chữa thuốc tây vừa đi khoán, trừ khi muốn “thăng thiên” sớm.

Tới Bác sĩ...Với những chứng cứ khoa học, giới Tây y đã minh oan cho con giời, đồng thời chỉ đích danh thủ phạm gây bệnh giời leo là virus Herpes Zoster (cũng là virus gây bệnh thủy đậu). Bệnh này tuổi nào cũng có thể “được” nếm mùi nhưng ưu tiên nhất vẫn là các vị tuổi 60 trở lên (tính trung bình, ở Mỹ, trong số trên dưới một triệu người mắc bệnh giời leo mới hàng năm thì phân nửa là người cao tuổi). Khi mới bệnh, đi bác sĩ ngay thì sẽ không nếm được những cơn đau “như có hàng trăm con ong cùng chích một lúc” hay “như có cái khoan khoan xoáy vào trong xương tủy”. Bệnh nhân được khuyến cáo không đắp các thứ lá vớ vẩn dễ nhiễm trùng da, không cúng quẩy, bùa chú mà phải sử dụng vài biệt dược như Acyclovir (uống 5 lần/ ngày, từ 7 ngày- 10 ngày) hay Valacyclovir (3 lần/ ngày, uống 7 ngày), Famcyclovir (3 lần/ ngày- uống 7 ngày), đồng thời đắp gạc mỏng lên vết thương, giúp ngăn không cọ xát vào quần áo. Tùy theo thể tạng người bệnh, tình trạng bệnh, những loại thuốc giảm đau, chống trầm cảm, tăng sức đề kháng có thể được bác sĩ chỉ định dùng thêm.

Một "cụ tao" (tuổi cụ nhưng thích xưng tao) trong làng báo trước năm 75, hai năm trước sang Mỹ theo diện bảo lãnh, mới đây "bò" về trong tình trạng điếc một tai, suy t mù một mắt và bả vai thì "vô cùng bị kịch". Ông này diễn tả "giá có súng, tao nhờ mày bắn nát vai tao, có lẽ còn dễ chịu hơn". Vì sao nên nổi? Thì giờ leo! Sao không đi khoán? Khoán con khi! Bị lúc đang ở Hawaii với đám con cháu. Biết kiếm đâu ra thầy khoán An Nam. Đòi về, chúng không cho về một mình. Để cả bọn vì mình, kéo về hết thì mất vui. Thế là cứ cắn răng chịu. Hết một tuần, về lại San Jose . Chỗ này mách ông A, chỗ kia mách ông B. Khốn nỗi chả ông nào ở gần. Muốn tới họ, phải cưỡi máy bay, phải cậy con đưa đón. Mà con thì bận đi làm. Đành nằm nhà, gọi bạn (cũng già) đến khiêng đi chữa trị.

Qua tay vài lang Tây , lang Ta, thầy khoán. Thầy nào

cũng lắc đầu ái ngại bảo để trễ quá, chữa không ăn thua!
Con cái đành đưa “cụ tao” về lại Sài Gòn, chuẩn bị cho cụ
“lên đường”.

Nên đến bác sĩ càng sớm càng tốt

Nghe kẻ viết bài nhắc “đồ giời leo khốn nạn”, cụ ngồi bật dậy, tuôn một tràng những hiểu biết thu thập từ internet, bạn bè, và nhất là từ “cái thẳng tao”. Cụ dặn đi dặn lại “mày” viết cho bên ấy biết, bệnh giời leo (còn gọi là bệnh Zona thần kinh hay bệnh Shingles) là không chủ quan được đâu. Bị, thì cố tìm cách chữa ngay. Đừng sợ phiền con cháu. Đừng nghĩ mình chịu được mà nằm nhà uống thuốc cầm chừng. Làm thế, trước sau gì cũng chết, không phải chết vì bệnh, mà chết vì đau đớn. Đau giời leo không đau nào so được, kể cả đau đẻ, vì đau đẻ chỉ một hai ngày là nhiều, trong khi đau giời leo vừa dữ dội vừa dai dẳng hàng năm trời. Chịu đau cỡ tao - ngã mô tô, dám

ngồi tại chỗ, nhấc cái đầu gối lên, cầm cục xương lòi ra trắng hếu...Vậy mà bị giời leo hành, đang nằm, cơ thể tự động giật "pực cực", nhào luôn xuống giường. Thằng con vội lòi ngay xô nước đá...

Ấy là nghe kể thôi, chứ lúc đó ngất rồi, biết gì đâu. Nhiều vị biết chuyện đâm ra sợ hãi. Các vị hỏi làm sao phòng trừ ác bệnh. Xin nói ngay, trừ thì chưa có, nhưng phòng thì có rồi. Bác sĩ Nguyễn Ý Đức, ở bang Texas- Mỹ, trong một bài viết trên internet về bệnh giời leo, cho biết, ở Mỹ, từ năm 2006, thuốc chủng ngừa đã được lưu hành. Tóm lại, trong cuộc chiến phòng và diệt bệnh giời leo, lang Tây và lang Ta, một bên đại diện cho khoa học thực nghiệm, một bên đại diện cho khoa học... huyền bí, chỉ giống nhau ở chỗ cùng thừa nhận bệnh giời leo gây đau đớn dữ dội, nếu chạy chữa ngay trong tuần đầu thì "no problem" (để muộn có thể gây biến chứng nặng cho vài bộ phận cơ thể hoặc nguy tới tính mạng), còn kỳ dư, hai "lang" khác nhau một trời một vực trong cách giải thích nguyên nhân gây

bệnh và cách chữa bệnh. Đọc đến đây, nếu quý độc giả nào đột nhiên phát hiện trên mình một vệt da màu đỏ, dầy bì bì, lấm tẩm mụn, không ngứa mà chỉ đau nhức thì... ôi thôi rồi! Mau mau đi bác sĩ hoặc kịp tìm thầy khoán. Đừng để chậm trễ, đến lúc phải miễn cưỡng "leo lên giới" theo diện giới leo thì coi như bốn báo mất đứt một độc giả trung thành. Sẽ buồn và tiếc thương lắm đấy!

Bệnh này (shingle) đang được Super Market Pharmacy SAFEWAY quảng cáo chích ngừa (ngay trong chợ). Nếu bạn 60 tuổi hay già hơn, bảo-hiểm sức-khỏe của bạn trả 100%. Bằng không bạn phải trả \$209.99.

Chích trên cách tay gần vai kim chích vào tay chỉ đau bằng 1 phần ngàn của sự đau-đớn nếu đã bị bệnh và đau

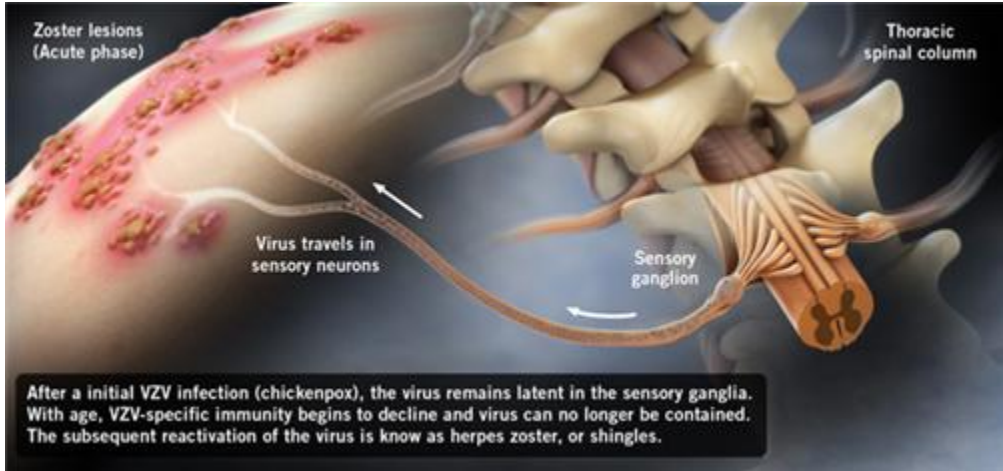
(off & on) kéo dài hàng năm trời.

Bệnh này già hay trẻ cũng bị bệnh nhưng vào tuổi già thì dễ mắc bệnh hơn (vì hệ-thống miễn-nhiễm yếu).

Xuân Hằng

Những Mảnh Đời Bất Hạnh